

Frankhuis & Twistvliet
Financieel & Juridisch Adviseurs

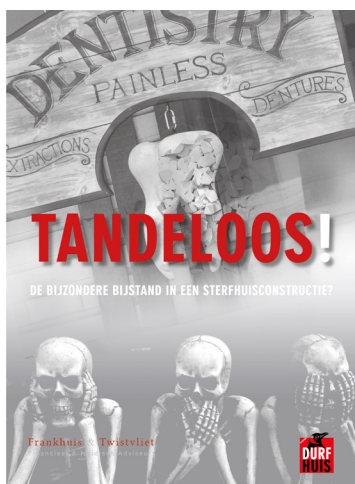
INDIVIDUELE INKOMENSTOESLAG

HET CATEGORIAAL MAATWERK IN DE GLAZEN BOL

VERSIE 1.0 UITGAVE SEPTEMBER 2019

DE AANLEIDING	3
WAT IS INDIVIDUELE INKOMENSTOESLAG	4
DE GESCHIEDENIS VAN DE INDIVIDUELE INKOMENSTOESLAG 2004-2016	6
HOE GAAN GEMEENTEN OM MET DE INDIVIDUELE INKOMENSTOESLAG	14
ENKELE BIJZONDERHEDEN BIJ GEMEENTEN	15
INDIVIDUELE INKOMENSTOESLAG, DE CIJFERS	20
OVER DE SCHUTTING	30
IIT, INDIVIDUEEL OF TOCH NIET?	32
EEN CONCLUSIE	34

ANDERE UITGAVEN

INDIVIDUELE INKOMENSTOESLAG

HET CATEGORIAAL MAATWERK IN DE GLAZEN BOL

DE AANLEIDING

Op 8 juli 2019 besloot de gemeente Zwolle met instemming van de gemeenteraad dat de individuele inkomenstoelage voor alleenstaande ouders wel verlaagd kon worden van ruim 400 euro naar 50 euro. En wel met ingang van 1 juli 2019.

Pas begin augustus 2019 begon de herrie erover want toen werden de aanvragen van na 1 juli 2019 behandeld en werd er aan diverse mensen 50 euro uitgekeerd, daar waar zij rekening hadden gehouden met een veel hoger bedrag.

Voor Frankhuis & Twistvliet en de Denktank Durfhuis was dit aanleiding maar eens de individuele inkomenstoelage onder de loep te nemen.

De verschillen tussen de gemeenten zijn enorm, je adres is ernstig van invloed op de hoogte van je jaarlijks besteedbaar inkomen. We vragen ons af of dat wel de bedoeling is geweest.

Met vriendelijke groet,

De samenstellers.

WAT IS INDIVIDUELE INKOMENSTOESLAG

De individuele inkomenstoelage (IIT) is een bedrag dat huishoudens kunnen krijgen als zij gedurende lange tijd van een (te) laag inkomen moeten zien rond te komen. Daarbij maakt het niet uit waar dit inkomen vandaan komt maar het inkomen mag niet 0 euro zijn. De huishoudens die ervoor in aanmerking komen zijn huishoudens met een (aanvullende) uitkering maar ook huishoudens zonder uitkering waarbij het inkomen uit werk wordt vergaard op of net boven de bijstandsgrens.

De IIT staat beschreven in artikel 36 van de participatiewet. Dat houdt dus ook in dan huishoudens met een laag inkomen uit werk moeten voldoen aan de regels van de participatiewet om voor de IIT in aanmerking te komen.

Volgens de website van de rijksoverheid:

Heb ik recht op de individuele inkomenstoelage?

Heeft u al langere tijd een laag inkomen en verwacht u hierin geen verbetering? Dan kunt u misschien een aanvulling krijgen van de gemeente. Dit heet individuele inkomenstoelage. Dit is een jaarlijkse toeslag als aanvulling op uw inkomen. U vraagt de individuele inkomenstoelage bij uw gemeente aan. Uw gemeente geeft ook informatie over de voorwaarden die gelden.

Individuele inkomenstoelage: voor wie?

Om in aanmerking te komen voor een individuele inkomenstoelage moet u aan de volgende voorwaarden voldoen:

u bent ouder dan 21 jaar maar jonger dan de AOW-leeftijd;

u heeft geen of weinig inkomen en vermogen;

u heeft geen of heel weinig kans op een baan of op hogere inkomsten.

Bent u AOW-gerechtigd? Dan geldt voor u een hogere bijstandsnorm en komt u niet in aanmerking voor de individuele inkomenstoelage.

Let op! De gemeente kan nog andere voorwaarden stellen, bijvoorbeeld dat u heeft geprobeerd uw inkomen te verhogen. Informeer hierover bij uw gemeente.

Waar gebruikt u de toeslag voor?

Ontvangt u de inkomenstoelage? Dan bepaalt u zelf waar u het geld aan uitgeeft. Bijvoorbeeld om rekeningen te betalen.

De hoogte van de toeslag verschilt per gemeente en hangt af van uw situatie. De gemeente betaalt het bedrag in 1 keer uit.

Kort commentaar

‘Heeft u al langere tijd een laag inkomen en verwacht u hierin geen verbetering?’

De gemeente bepaalt of u wel of geen zicht hebt op verbetering in uw inkomen.

‘Bent u AOW-gerechtigd? Dan geldt voor u een hogere bijstandsnorm en komt u niet in aanmerking voor de individuele inkomenstoelage.’

De AOW is bijstand? Kennelijk geraak je als miljonair met een leuk pensioen ook in de bijstand. We zullen hier maar verder niet op ingaan.

‘Ontvangt u de inkomenstoelage? Dan bepaalt u zelf waar u het geld aan uitgeeft. Bijvoorbeeld om rekeningen te betalen.’

Wat fijn dat er erkent wordt dat het sociaal minimum niet voldoende is om van te leven zonder in de schulden te komen. Zelf te mogen bepalen waar het geld aan besteed wordt, is heel fijn.

Verder wordt er veel aan de beleidsvrijheid van gemeenten overgelaten voor de concrete invulling van de IIT.

De tekst in de participatiewet:

1 Op een daartoe strekkend verzoek van een persoon van 21 jaar of ouder doch jonger dan de pensioengerechtigde leeftijd, die langdurig een laag inkomen en geen in aanmerking te nemen vermogen als bedoeld in artikel 34 heeft en geen uitzicht heeft op inkomensverbetering, kan het college, gelet op de omstandigheden van die persoon, een individuele inkomenstoelage verlenen.

2 Tot de omstandigheden, bedoeld in het eerste lid, worden in ieder geval gerekend:

a. de krachten en bekwaamheden van de persoon; en

b. de inspanningen die de persoon heeft verricht om tot inkomensverbetering te komen.

3 Indien aan de persoon, bedoeld in het eerste lid, in de periode van 12 maanden onmiddellijk voorafgaande aan zijn verzoek, een individuele inkomenstoelage is verleend, wordt het verzoek afgewezen.

4 De artikelen 12, 43, 49 en 52 zijn niet van toepassing.

Kort commentaar

Lid 1: Geen uitzicht op inkomensverbetering.

Lid 2 sub b: Inspanningen die verricht zijn om tot inkomensverbetering te komen.

In onze ogen is dat een tegenstrijdigheid. Ruwweg kun je stellen dat het versturen van sollicitatiebrieven een inspanning is om tot inkomensverbetering te komen maar tegelijkertijd is elke verstuurd sollicitatiebrief een uitzicht op inkomensverbetering.

DE GESCHIEDENIS VAN DE INDIVIDUELE INKOMENSTOESLAG 2004-2016

In 2004 werd de langdurigheidstoelage ingevoerd en wel met de volgende voorwaarden.

Uit de memorie van toelichting

4.3. Langdurigheidstoelage

Algemeen

In dit wetsvoorstel zijn bepalingen opgenomen op grond waarvan mensen van 23 jaar of ouder doch jonger dan 65 jaar die minstens vijf jaar ononderbroken aangewezen zijn geweest op een inkomen op het sociale minimum (=uitkeringsnorm) jaarlijks – op aanvraag – in aanmerking kunnen komen voor een aanvullende toeslag. Deze bedraagt voor gehuwden € 454 en voor een alleenstaande ouder resp. alleenstaande 90% (€ 408) resp. 70% (€ 318) van dit bedrag. Deze toeslag kan door de gemeente alleen worden toegekend, indien betrokkene gedurende de afgelopen vijf jaar een inkomen heeft gehad op minimumniveau en over dezelfde periode geen inkomen heeft genoten uit of in verband met arbeid. Het gedurende een zo lange periode niet genieten van inkomen uit of in verband met arbeid is een goed hanteerbaar criterium om vast te stellen dat het niet aannemelijk is dat betrokkene op korte termijn in staat zal zijn te werken.

Aspecten met betrekking tot het inkomensbeleid

Aan de bijstand ligt het uitgangspunt ten grondslag dat het normbedrag, dat is bedoeld ter voorziening in de algemeen noodzakelijke kosten van het bestaan met inbegrip van de component reservering, in beginsel toereikend is. Toch kan de financiële positie van mensen die langdurig op een minimuminkomen zijn aangewezen onder druk komen te staan als er na verloop van tijd geen enkel perspectief lijkt te zijn om door inkomen uit arbeid het inkomen te verhogen. Dat is ook de reden geweest om het niveau van de noodzakelijke bestaanskosten voor personen van 65 jaar en ouder hoger te stellen dan voor degenen jonger dan 65 jaar. Met de introductie van de langdurigheidstoelage ontstaat ook voor degenen jonger dan 65 jaar een hogere bijstandsnorm in die gevallen dat zij door het ontbreken van een perspectief op arbeid in een vergelijkbare inkomenssituatie komen als personen van 65 jaar en ouder. Evenals de hogere norm voor personen van 65 jaar en ouder is de langdurigheidstoelage dan ook niet gerelateerd aan bepaalde kosten. Het betreft dus een generieke inkomensondersteunende maatregel die, evenals de bijstandsnormen, op landelijk niveau is geregeld.

Uit het voorgaande volgt dat voor de hoogte van de langdurigheidstoelage aansluiting is gezocht bij de uitkeringsnorm die geldt voor gehuwde personen van 65 jaar en ouder. Deze norm is gelijk aan de netto uitkering ingevolge de Algemene Ouderdomswet en weerspiegelt de inkomensverbetering die is doorgevoerd voor de betreffende doelgroep. Als gevolg van de al gerealiseerde inkomensverbetering voor personen van 65 jaar en ouder blijft deze doelgroep buiten het bereik van de regeling. Een belangrijk verschil tussen personen van 65 jaar en ouder en personen jonger dan 65 jaar is dat voor de laatste categorie niet is vast te stellen of het arbeidsmarktperspectief blijvend ontbreekt. Mede door het reïntegratiebeleid van de gemeente kan voor hen betaald werk na verloop van tijd weer tot de mogelijkheden behoren. Om deze reden wordt de langdurigheidstoelage voor één jaar toegekend en in één belastingvrij bedrag uitbetaald.

Hiermee wordt bereikt dat er op het moment van uitbetaling ruimte ontstaat binnen het budget waaruit hogere kosten kunnen worden voldaan, bijvoorbeeld voor vervangingsuitgaven. Indien na een jaar blijkt dat opnieuw aan de voorwaarden voor de langdurigheidstoelage is voldaan kan deze opnieuw worden toegekend.

Aspecten met betrekking tot het activeringsbeleid

Het vooralsnog ontbreken van arbeidsmarktperspectief is van essentiële betekenis; het vormt de rechtvaardigingsgrond voor een afwijkende regeling voor de specifieke doelgroep.

Het maken van het juiste onderscheid tussen uitkeringsgerechtigden met en zonder arbeidsmarktperspectief vraagt om specifieke aandacht van de uitvoering. Bij aanwezigheid van arbeidsmarktperspectief zou de langdurigheidstoelage een ongewenste bonus vormen op een langdurig verblijf in de uitkering en een onaanvaardbare bijdrage leveren aan de armoedeval.

Voor de langdurigheidstoelage geldt als uitgangspunt dat het ontbreken van arbeidsmarktperspectief ten principale moet worden gezien als een tijdelijke, zij het soms langdurige, situatie die van jaar tot jaar beoordeeld dient te worden.

De toekenning van de langdurigheidstoelage betekent niet dat de betrokkene op grond van het ontbreken van arbeidsmarktperspectief gedurende 12 maanden wordt uitgesloten van activeringsactiviteiten. De gemeente zal waar nodig met inzet van voorzieningen het arbeidsmarktperspectief van de betrokkene dienen te bevorderen.

Of het ontbrekende arbeidsmarktperspectief aanleiding geeft tot toekenning van de langdurigheidstoelage is mede afhankelijk van het antwoord op de vraag of betrokkene zich voldoende heeft ingespannen om aan werk te komen of werk te behouden. Een ieder is immers primair zelf verantwoordelijk voor de voorziening in het bestaan. In het kader van deze regeling verbindt het kabinet hieraan de consequentie dat geen recht bestaat op een langdurigheidstoelage als de belanghebbende op een uitkering is aangewezen omdat niet of onvoldoende is meegewerkt aan het verkrijgen of behouden van arbeid. Indien bij gehuwden aan beide echtgenoten de arbeidsverplichting is opgelegd, dient van beiden het arbeidsmarktperspectief te worden vastgesteld. Indien een van beiden arbeidsmarktperspectief heeft, bestaat voor betrokkenen geen recht op langdurigheidstoelage.

Doelgroep

De regeling is mede bedoeld voor andere uitkeringsgerechtigden zonder arbeidsmarktperspectief. Hiertoe behoren mensen met een uitkering krachtens de Anw, IOAW of IOAZ voor wie er geen arbeidsmarktperspectief is. Zoals eerder aangegeven behoren daartoe niet degenen met inkomen in verband met arbeid, dus met een WW- of WAO-uitkering. Een uitzondering hierop vormen degenen met een WAO-uitkering die grote beperkingen hebben met betrekking tot de benutbare mogelijkheden. Indien de aanvrager een arbeidsongeschiktheidsuitkering naar een arbeidsongeschiktheidspercentage van 80–100% ontvangt, kan de langdurigheidstoelage worden verstrekt, indien bij het laatste verzekeringsgeneeskundige onderzoek is vastgesteld dat er zodanige beperkingen zijn met betrekking tot de benutbare mogelijkheden, dat van het arbeidsdeskundige onderzoek kan worden afgezien (vgl. artikel 2 van het Schattingsbesluit arbeidsongeschiktheidswetten) en de betrokkene ook voldoet aan de overige voorwaarden voor de langdurigheidstoelage. Wellicht ten overvloede zij vermeld dat de regeling vanuit het oogpunt van arbeidsmarktperspectief voorts niet geldt voor werkenden en uitkeringsgerechtigden die naast hun uitkering arbeid verrichten.

Artikel 36 Langdurigheidstoelage

Voor de langdurigheidstoelage komt in aanmerking de persoon die – afgezien van de hieronder vermelde voorwaarden – (a) gedurende een ononderbroken periode van 60 maanden voorafgaande aan de datum van aanvraag een inkomen heeft gehad dat niet hoger is geweest dan de voor die persoon van toepassing zijnde bijstandsnorm en geen in aanmerking te nemen vermogen heeft, (b) gedurende die periode geen inkomsten uit of in verband met arbeid heeft gehad en (c) gedurende die periode voldoende heeft meegewerkt aan het verkrijgen of behouden van arbeid.

Op de regel dat geen recht bestaat op de langdurigheidstoelage als inkomsten in verband met arbeid zijn genoten, geldt – zoals al is aangegeven in paragraaf 4.3 van het algemeen deel van deze memorie van toelichting – een uitzondering voor personen die naar een arbeidsongeschiktheidspercentage van 80 tot 100 procent

een arbeidsongeschiktheidsuitkering ontvangen op grond van de Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering, de Wet arbeidsongeschiktheidsverzekering zelfstandigen of de Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten. Dit impliceert echter niet dat voorbij kan worden gegaan aan inkomsten uit arbeid die de betrokkene in de ononderbroken periode van 60 maanden voorafgaande aan de datum van aanvraag heeft gehad. Indien in deze periode, bijvoorbeeld voorafgaande aan de toekenning van de arbeidsongeschiktheidsuitkering, inkomsten uit arbeid zijn genoten, staat dit dus aan toekenning van de langdurigheidstoeslag in de weg. De beoordeling van het recht op de toeslag van personen met een van de hiervoor genoemde arbeidsongeschiktheidsuitkeringen zal plaatsvinden aan de hand van een door de UWV aan de gemeenten toe te zenden verklaring.

Voor het verkrijgen van een langdurigheidstoeslag geldt voorts nog als voorwaarde dat betrokkene na afloop van de periode van 60 maanden binnen een tijdsbestek van twaalf maanden niet reeds voor een toeslag in aanmerking is gebracht. Indien derhalve een persoon voor een langdurigheidstoeslag in aanmerking is gebracht, kan deze persoon pas twaalf maanden daarna – indien hij alsdan nog steeds aan de voorwaarden voor deze toeslag voldoet – opnieuw voor een langdurigheidstoeslag in aanmerking worden gebracht.

Zie verder paragraaf 4.3 van het algemeen deel van deze memorie van toelichting.

Reactie op het bovenstaande:

Oorspronkelijk was de langdurigheidstoeslag dus bedoeld voor mensen met een inkomen dat niet hoger mocht liggen dan de voor hen geldende bijstandsnorm en dat gedurende al minstens 5 jaar. Daarnaast was er een bedrag vastgesteld voor gehuwden/samenwonenden, de alleenstaande ouder kreeg 90% van dat bedrag en de alleenstaande ontving 70% daarvan. Het bedrag werd jaarlijks geïndexeerd. Later werd het bedrag van de langdurigheidstoeslag gebaseerd op het verschil tussen de AOW-norm en de bijstandsnorm. Heel duidelijke regels betreffende de hoogte van het bedrag. Het bijzondere is wel dat het inkomen op bijstandsniveau niet verkregen mocht worden uit arbeid, dan wel een uitkering gerelateerd aan arbeid of voortkomend uit arbeid, hetgeen een logische gevolg is van de voorwaarde dat er arbeidsperspectief moet ontbreken. Er diende wel maatwerk geleverd te worden betreffende de vaststelling van het ontbreken van arbeidsperspectief. Men neme een glazen bol en stellen deze in op de komende 12 maanden, niet verder in de toekomst. Een uitzondering op de regel: mensen met een WAO-uitkering die voor tenminste 80% waren afgekeurd.

Deze rommelige voorwaarden impliceren dat het eigenlijk een arbeidsgehandicapentoeslag was. Een toeslag voor arbeidsbeperkten die in wezen in de verkeerde uitkering zaten.

Tevens gaven deze voorwaarden in de praktijk bij gemeenten nogal wat problemen in de uitvoering ervan. Om die reden kwam er een herziening in 2008.

Uit de kamerstukken van 2007/2008 memorie van toelichting

De regering heeft als wens om gemeenten meer armslag te geven in de bestrijding van armoede door middel van gerichte inkomensondersteuning, waar mogelijk gericht op het bevorderen van participatie (Coalitieakkoord). Deze wens is ook neergelegd als afspraak in het Bestuursakkoord Rijk en Gemeenten «Samen aan de slag»². Daarin is ook afgesproken dat de langdurigheidstoeslag wordt gedereguleerd. Tevens geeft de regering met dit wetsvoorstel invulling aan de motie van het lid Spekman (Kamerstukken II 2006/07, 24 515, nr. 108), waarmee de regering wordt opgeroepen gemeenten toe te staan gerichte inkomensondersteuning te verlenen aan specifieke groepen op zodanige wijze dat de financiële prikkel om te gaan werken gehandhaafd blijft. Daarmee handelt de regering bovendien conform de wens van de Tweede Kamer zoals neergelegd in de motie van het lid Van Geel c.s. (Kamerstukken II 2007/08, 31 200,

nr. 16) waar het de armoedebestrijding betreft.

De regering wil meer mensen betrekken bij de samenleving. De beste remedie tegen armoede is werk. Armoede in Nederland is vooral sociale armoede: niet (kunnen) meedoen. De rijksoverheid garandeert een fatsoenlijk bestaansminimum (uitkeringen, toeslagen). Daarnaast beschikken gemeenten over middelen voor gerichte ondersteuning van mensen op of rond het minimum (bijzondere bijstand, langdurigheidstoelage). De randvoorwaarde bij zowel het rijksbeleid als het instrumentarium dat gemeenten wordt geboden is dat het zoveel mogelijk dienstig is aan de hoofddoelstelling om mensen (weer) aan het werk te krijgen. Als dat niet – of nog niet – mogelijk is, dan is maatschappelijke participatie ook een goede oplossing. Men doet dan immers weer mee en maakt weer onderdeel uit van de samenleving.

Inmiddels kunnen we constateren dat werk geen remedie is tegen armoede. In veel gevallen is het zelfs een nog verdere verslechtering van de financiële positie, veelal veroorzaakt door wisselende inkomsten en uiteraard de armoedeval in de toeslagen, met name de huurtoelage. Een fatsoenlijk bestaansminimum.. Uit de rapporten van het Nibud blijkt al dat met uitzondering van de alleenstaande ouder, iedereen met een inkomen op bijstandsniveau structureel per maand tekort komt.

Decentraliseren langdurigheidstoelage

2.1. Aard en positie langdurigheidstoelage

De rechtvaardiging van de langdurigheidstoelage is dat mensen die langdurig van het sociaal minimum afhankelijk zijn, over het algemeen geen mogelijkheden meer hebben om te reserveren voor (onverwachte) hoge kosten, zoals voor vervangingsuitgaven die na verloop van tijd onvermijdelijk zijn. Hiermee treedt ten aanzien van de positiebepaling van de langdurigheidstoelage in het inkomensbeleid geen wijziging op. Bij de invoering van de WWB is die als volgt omschreven. «Om deze reden wordt de langdurigheidstoelage voor één jaar toegekend en in één belastingvrij bedrag uitbetaald. Hiermee wordt bereikt dat er op het moment van uitbetaling ruimte ontstaat binnen het budget waaruit hogere kosten kunnen worden voldaan, bijvoorbeeld voor vervangingsuitgaven.»¹ Kerngedachte van de (bijzondere) bijstand is dat er altijd maatwerk geleverd moet worden. Dat betekent dat bij de verlening van bijzondere bijstand, voor een bepaald gebruiksgoed bijvoorbeeld, enerzijds rekening kan worden gehouden met reeds verleende langdurigheidstoelage. Anderzijds moet eveneens conform artikel 35 eerste lid, nagegaan worden of er bijzondere omstandigheden zijn waarom ook na ontvangst van de langdurigheidstoelage bijzondere bijstand nodig is.

De regering is van mening dat de langdurigheidstoelage zoveel mogelijk een gemeentelijke verantwoordelijkheid moet worden. Gemeenten kunnen het beste bepalen welke vormgeving van de langdurigheidstoelage het beste aansluit bij enerzijds het re-integratiebeleid van gemeenten en anderzijds de wens om inkomensondersteuning te bieden aan mensen die langdurig een inkomen op het sociaal minimum hebben zonder dat zij perspectief hebben dit inkomen door arbeidsinschakeling of progressie op de arbeidsmarkt te vergroten. Voorkomen moet worden dat de decentralisatie leidt tot een ongewenste doorkruising van het nationaal inkomensbeleid. Om deze reden, én om de rechten van de burger te beschermen, zijn de gemeenten gehouden een verordening op te stellen. Hierin bepalen zij binnen de wettelijke kaders zelf de voorwaarden waaronder er recht is op langdurigheidstoelage. In concreto moeten zij bepalen wat langdurig is, wat een laag inkomen is en onder welke omstandigheden er sprake is van gebrek aan arbeidsperspectief (dan wel gebrek aan perspectief om door middel van progressie op de arbeidsmarkt het inkomen te vergroten). Hiermee beoogt de regering gemeenten het maatwerk te laten leveren dat nodig is en het systeem van de langdurigheidstoelage aan te laten sluiten op het gemeentelijk re-integratiebeleid. De wijze waarop de gemeente het gebrek aan arbeidsperspectief vaststelt is niet centraal voorgeschreven. Zij kan dit op eenvoudige wijze vormgeven. Criteria zouden kunnen zijn: de duur van de afhankelijkheid worden verkregen de mate waarin men zich heeft gehouden aan

regels omtrent solliciteren en medewerking aan re-integratie. Het rijk stelt hierover geen centrale regels, maar verplicht gemeenten slechts tot het stellen van eigen regels. Het ligt voor de hand dat gemeenten zich bij de beoordeling van het toekomstig perspectief op arbeid baseren op de situatie in het verleden, bij gebrek aan mogelijkheden om het toekomstig arbeidsmarktperspectief met zekerheid te bepalen.

De hoogte van de langdurigheidstoelage is thans landelijk bepaald (verschil tussen norm 65+ en 65-). De regering vindt het passend binnen het systeem van de WWB om dit onderdeel van de langdurigheidstoelage te decentraliseren. Nu de verantwoordelijkheid voor de invulling van de begrippen langdurig, perspectief op de arbeidsmarkt en laag inkomen bij gemeenten berust, behoort ook de verantwoordelijkheid voor de bepaling van de hoogte van de langdurigheidstoelage gedecentraliseerd te worden. Deze elementen vormen in hun onderlinge samenhang de basis waarop gemeenten een op re-integratie toegespitst beleid vormgeven. De regering gaat er vanuit dat gemeenten voor wat betreft de hoogte geen excessieve bedragen zullen opnemen, a) omdat dat de re-integratie belemmert en daarmee kostenverhogend werkt (gemeenten zijn financieel verantwoordelijk voor de WWB), b) omdat de financiële middelen van gemeenten niet onbeperkt zijn en c) omdat ook gemeenteraden hun rol in deze zullen vervullen. Dit biedt naar het oordeel van de regering voor gemeenten voldoende reden om te kiezen voor een participatie-bevorderende vormgeving.

Overigens zal de regering de Inspectie Werk en Inkomen (IWI) verzoeken om de wijze waarop de langdurigheidstoelage in de uitvoeringspraktijk wordt vormgegeven voor wat betreft de doelgroep, duur periode laag inkomen en de hoogte van de toeslag, een jaar na inwerkingtreding van de wet, te onderzoeken, zonder de gemeenten hierbij extra te belasten.

Personen van 65 jaar of ouder blijven uitgesloten van de langdurigheidstoelage omdat gemeenten ten aanzien van hen reeds de mogelijkheid hebben om categoriale bijzondere bijstand te verlenen. Bovendien is het sociaal minimum voor ouderen hoger dan voor personen onder de 65 jaar waarbij dezelfde rechtvaardigingsgrond als voor de langdurigheidstoelage geldt, namelijk het langdurig zijn aangewezen op een laag inkomen zonder de mogelijkheden om dit door middel van positieverbetering op de arbeidsmarkt te vergroten.

De decentralisatie wordt gerealiseerd door van de langdurigheidstoelage een bijzondere vorm van (categoriale) bijzondere bijstand te maken. Bijzonder, omdat de gemeenten in tegenstelling tot de «normale» (categoriale) bijzondere bijstand, gehouden zijn het gemeentelijke beleid ten aanzien van de langdurigheidstoelage, in een verordening vast te leggen. Voorts bijzonder, omdat gemeenten gehouden zijn de langdurigheidstoelage te verstrekken indien de aanvrager aan de gestelde voorwaarden voldoet. Deze bijzondere categoriale voorziening staat in beginsel open voor iedereen met een laag inkomen (de gemeente kan de grenzen hiervoor zelf bepalen), dus ook voor werkenden die nu zijn uitgesloten van langdurigheidstoelage.

De armoedevalproblematiek waarmee de huidige langdurigheidstoelage gepaard gaat, kan hierdoor worden verminderd. Momenteel raken bijstandsgerechtigden met langdurigheidstoelage de hele langdurigheidstoelage kwijt op het moment dat zij gaan werken. Voor hen is het (financiële) verschil tussen werk en uitkering kleiner dan voor bijstandsgerechtigden zonder recht op langdurigheidstoelage. De armoedeval is voor deze groep dus extra groot (2 à 3 procent minder inkomens-voortgang bij het aanvaarden van een baan op minimumloonniveau). Gemeenten dienen in de verordening rekening te houden met een participatiebevorderende vormgeving. Wanneer gemeenten een glijdende schaal gaan gebruiken hoeven bijstandsgerechtigden niet direct de (hele) langdurigheidstoelage in te leveren waardoor het verschil tussen werk en uitkering groter wordt. Op deze manier wordt de armoedeval voor deze groep dus kleiner en wordt het aantrekkelijker om te gaan werken. Tot slot levert de wetswijziging gemeenten meer ruimte op, waar de uitvoering van de huidige regelgeving rondom de langdurigheidstoelage (inmiddels kan bijna van een stelsel gesproken

worden) bij voortduring op praktische problemen stuit, die om maatwerk vragen dat niet met centrale regelgeving te bereiken is.

De bezwaren tegen de huidige regeling betreffen voornamelijk de stringente afbakening van de doelgroep en de wijze waarop in de wet is bepaald hoe moet worden vastgesteld dat aan de voorwaarden is voldaan. Deze laat de uitvoering geen of weinig ruimte om in grensgevallen te handelen. Dit heeft in de praktijk geleid tot gevoelens van onrechtvaardigheid over de toepassing van de wet (bijvoorbeeld ten aanzien van mensen die een uitkering op basis van de Werkloosheidswet of de Wajong ontvangen), gerechtelijke uitspraken over grensgevallen en aanpassing op onderdelen van de wet.

Deze benadering doet recht aan de bestuurlijke afspraken met gemeenten om verantwoordelijkheden op zo'n laag mogelijk niveau neer te leggen. Doordat er sprake is van een gebudgetteerd systeem (via het gemeentefonds, samen met de bestaande prikkel via budgettering I-deel, zie ook paragraaf 4. Financiën), zijn er voldoende financiële prikkels voor gemeenten om weloverwogen om te gaan met de ruimere bevoegdheden. Daarmee draagt de gekozen vormgeving bij aan de bevordering van participatie.

De bijzondere bijstand is in de WWB beleidsmatig en financieel gedecentraliseerd. De gemeenten hebben in het kader van de bijzondere bijstand dan ook volledige vrijheid gekregen in de vaststelling van de draagkracht van de belanghebbende. Dit betekent dat zij zelf bepalen welk deel van het inkomen boven het bijstandsniveau bij de vaststelling van de draagkracht in aanmerking wordt genomen. Vrijwel alle gemeenten passen het draagkrachtbeginsel zo toe dat er tussen 100% van het sociaal minimum en 110% van het sociaal minimum een glijdende schaal wordt toegepast bij de verstrekking van bijzondere bijstand. Hiermee wordt de grens-problematiek die nu inherent is aan de langdurigheidstoelage ondervangen. Gemeenten kunnen de langdurigheidstoelage aldus inpassen in het activeringsbeleid en armoedevalproblematiek voorkomen. Deze kan worden voorkomen doordat gemeenten de mogelijkheid krijgen de langdurigheidstoelage ook aan werkenden toe te kennen. Niet alleen aan personen die gaan werken, maar ook aan werkenden die geen perspectief hebben om op de arbeidsmarkt door progressie substantieel meer te gaan verdienen dan het minimumloon. De regering is zich er overigens van bewust dat de keuze om de langdurigheidstoelage te decentraliseren met zich meebrengt, dat er tussen gemeenten onderling verschillen in de toepassing van de langdurigheidstoelage kunnen ontstaan. Desondanks kiest de regering toch voor decentralisatie omdat zij de verantwoordelijkheid en armslag die de gemeenten hiermee verkrijgen zwaarder vindt wegen.

Reactie op het bovenstaande:

Vanaf 2009 werd het dus mogelijk om in aanmerking te komen voor de langdurigheidstoelage als men toch inkomsten had uit arbeid. Dat is een hele verbetering. Tevens werd de bijstandsnorm als maximuminkomen losgelaten met als maximum 110% van de geldende bijstandsnorm. Ook een verbetering. Ook konden gemeenten ervoor kiezen een geleidende schaal toe te passen op de langdurigheidstoelage om zo de armoedeval op dit punt enigszins te beperken. Daarnaast werd het begrip langdurig ook overgelaten aan de gemeente. In veel gevallen leidde dat tot een verkorting van 60 maanden naar 36 maanden.

Maar verder werden de voorwaarden om in aanmerking te komen beslist niet minder rommelig. De wettelijk vastgestelde hoogte was niet meer van toepassing; beleidsvrijheid was het toverwoord, de deur naar klooi-maar-raak-voor-een-knaak werd wagenwijd opengezet. Dat zal beslist niet aan dovemansoren gezegd zijn.. Voor de burger werd opeens zijn adres van belang om eventueel een financieel steuntje in de rug te krijgen. Met een mooi woord heet dat dan decentralisatie maar er moest dan wel individueel maatwerk geleverd worden. De glazen bol bleef tot het equipment van de ambtenaar behoren.

Memorie van toelichting 2013/2014

4.4. Individualisering langdurigheidstoeslag

In het regeerakkoord is afgesproken dat de langdurigheidstoeslag in de bijstand wordt vervangen door een individuele toeslag voor personen die langdurig van een laag inkomen rond moeten komen zonder dat zij zicht hebben op verbetering van dat inkomen. De regering hecht eraan te benadrukken dat deze individuele toeslag evenals de individuele bijzondere bijstand is bedoeld voor personen die deze – gelet op hun individuele omstandigheden – echt nodig hebben.

De langdurigheidstoeslag is beleidsmatig en financieel gedecentraliseerd aan colleges en thans in de bijstand vormgegeven als een bijzondere vorm van categoriale bijzondere bijstand. De colleges stellen in een verordening regels vast ten aanzien van de hoogte van de toeslag en de invulling van de begrippen «langdurig» en «laag» inkomen. De regering is van mening dat de beoordeling of er al dan niet sprake is van «zicht op inkomensverbetering» door het college aan de hand van de individuele omstandigheden van het geval moet plaatsvinden. De huidige mogelijkheid tot het categoriaal benaderen van de doelgroep van de langdurigheidstoeslag en het daarmee het risico dat de inkomensondersteuning tot een ongerichte verstrekking leidt, wil de regering voorkomen. Net als bij de verlening van bijzondere bijstand, beoogt de regering ook bij deze vorm van aanvullende inkomensondersteuning het individueel maatwerk als uitgangspunt te laten gelden zodat de individuele inkomensstoeslag terecht komt bij de mensen die het echt nodig hebben.

Met dit wetsvoorstel wordt daarom de mogelijkheid van een categoriale benadering van de langdurigheidstoeslag afgeschaft. De categoriale langdurigheidstoeslag wordt omgevormd tot een individuele inkomensstoeslag voor personen tot de AOW gerechtigde leeftijd die langdurig van een laag inkomen rond moeten komen en gelet op hun individuele omstandigheden geen zicht hebben op verbetering van het inkomen. Hiertoe heeft de regering ervoor gekozen om in de bijstand op te nemen welke individuele omstandigheden de colleges in ieder geval in de beoordeling van het recht op een individuele inkomensstoeslag, moeten betrekken.

Het betreft hier de krachten en bekwaamheden van de desbetreffende persoon, alsmede de inspanningen die de persoon heeft verricht om tot inkomensverbetering te komen. Aan de hand van mede deze weging van de individuele omstandigheden, stelt het college vast of de betreffende persoon naar het oordeel van het college al dan niet «zicht op inkomensverbetering» heeft en recht heeft op een individuele inkomensstoeslag. Doordat de langdurigheidstoeslag op deze wijze wordt geïndividualiseerd komt de centrale inkomensnorm van 110% van het toepasselijke sociaal minimum die is gesteld aan het begrip «laag inkomen», te vervallen.

Omdat de individuele toeslag een beoordeling van de individuele omstandigheden van de belanghebbende door het college vergt, is er – net als bij de verlening van individuele bijzondere bijstand – voor gekozen om het nieuwe artikel 36 WWB te formuleren als een «kan-bepaling». Dit neemt niet weg dat de gemeenteraad desondanks verplicht blijft om in een verordening in ieder geval de hoogte van de individuele toeslag en de wijze waarop invulling wordt gegeven aan de begrippen langdurig en laag inkomen aan te geven. De regering heeft er voor gekozen om deze criteria op gemeentelijk niveau te laten vaststellen, waardoor de colleges de mogelijkheid hebben om een verband te leggen met het gemeentelijk armoede- en participatiebeleid.

Reactie op het voorgaande:

Een verdere individualisering en nog meer beleidsvrijheid voor gemeenten waarbij nog steeds maatwerk, toegespitst op het individuele geval, de bedoeling is. In dat kader is het wel bijzonder dat gemeenten de hoogte van de toeslag in een verordening dienen vast te leggen. In hoeverre is het dan toegespitst op het individu?

Nog steeds lijkt het erop dat je, om in aanmerking te komen, een bepaalde mate van arbeidsongeschiktheid dient te hebben maar tegelijkertijd dien je je maximaal in te spannen om toch je inkomen te verbeteren. Een toeslag voor arbeidsbeperkten die door omstandigheden in de verkeerde uitkering zitten.

Het blijft rommelig.

De 110% van de geldende bijstandsnorm is weer komen te vervallen. Dat zou een voordeel kunnen betekenen als gemeenten oog hebben voor de werkende armen die op bijvoorbeeld 120/130% van de voor hen geldende bijstandsnorm zitten met hun inkomen maar er door de armoedeval in met name de huurtoeslag nauwelijks financieel erop vooruit zijn gegaan en nog steeds geen, door het Nibud zo aangeraden, buffer kunnen aanleggen. Laat staan kunnen sparen voor een eigen huis. Nu zal dat van de individuele inkomenstoeslag ook niet lukken maar in dit geval; elke Euro-druppel op de gloeiende plaat helpt de financiële hitte van de dreigend rode kleur op de bankrekening te koelen...

Het bovenstaande toont vooral ook zwabberbeleid van kabinetten in diverse kleursamenstellingen aan. Tel hier de interpretatie van de gemeente bij op in combinatie met de kleursamenstellingen van de gemeenteraad en het adres waar je woont als burger, krijgt een nog grotere betekenis. Nederland is opgedeeld in 355 verschillende staatjes die elk hun eigen mening ventileren wat zij belangrijk vinden voor hun burgers. De burger zelf wordt eigenlijk nooit iets gevraagd terwijl dat er nou juist voor zou kunnen zorgen dat er maatwerk geleverd kan worden, hetgeen nog weleens goedkoper zou kunnen zijn dan het huidige versnipperstelsel.

HOE GAAN GEMEENTEN OM MET DE INDIVIDUELE INKOMENSTOESLAG

Van zo'n 50-tal gemeenten hebben we bekeken hoe zij met de individuele inkomenstoelage omgaan. Hoe is de communicatie betreffende de IIT, bijvoorbeeld via de gemeentelijke website. Staan de voorwaarden duidelijk beschreven, zijn de bedragen genoemd en hoe kan de burger de IIT aanvragen.

Soms is de informatie lastig te vinden en dient de zoekfunctie, indien aanwezig, van de website aangesproken te worden. Er zijn ook gemeenten die nauwelijks iets vermelden over de IIT op hun website en moet de informatie verkregen worden uit de gemeentelijke beleidsregels en verordeningen. Google is daarbij je beste vriend. Een tijdrovend klusje waar menig burger zich niet aan waagt.

Een enkele gemeente hebben we moeten bellen voor de benodigde informatie. Het grappige is daarbij wel dat veel consultants Werk & Inkomen zich afvragen of ze deze informatie wel mogen prijsgeven en verbinden vervolgens door naar de afdeling beleidszaken... Is dit ontmoedigingsbeleid of denkt men werkelijk dat de IIT valt onder gemeentelijke geheimen? In ieder geval werden we door de medewerkers wel heel vriendelijk te woord gestaan. Bij een gebelde gemeente kregen we een medewerker aan te de telefoon die niet zo heel erg gelukkig was met de strenge uitvoering van de participatiewet en heel blij was met ons werk. Dat is altijd leuk om te horen.

Op de volgende pagina's vindt u diverse tabellen met de bedragen IIT per onderzochte gemeente: per doelgroep en hoeveel jaar Laag Inkomen en wat er onder een Laag Inkomen wordt verstaan.

Daarnaast lichten we er enkele gemeenten uit die wat bijzonders hebben gedaan met de IIT, in negatieve zin maar beslist ook in positieve zin.

Wat we in principe niet in het onderzoek hebben meegenomen, zijn de andere armoederegelingen die gemeenten aanbieden. Meestal zijn dit regelingen in natura of kortingspassen voor zaken waar men met een laag inkomen toch al geen geld voor heeft. Ook niet meegenomen in dit onderzoek: hoe gemeenten omgaan met de aanvragen bijzondere bijstand. Van een enkele gemeente in dit onderzoek weten we dat de aanvragen over het algemeen afgewezen worden en dat er verwezen wordt naar de individuele inkomenstoelage. Koelkast nodig? Onverwachtse zorgkosten? Gebruik de IIT maar. De suggestie op de website van de rijksoverheid is waarschijnlijk de inspiratiebron geweest: vrij te besteden maar u kunt het bijvoorbeeld besteden aan rekeningen.

ENKELE BIJZONDERHEDEN BIJ GEMEENTEN..

Zwolle

In Zwolle besloot men op 8 juli 2019 dat de individuele inkomenstoelage wel zo goed als afgeschaft kon worden voor alleenstaande ouders en wel met terugwerkende kracht vanaf 1 juli 2019. Daartoe had het college besloten naar aanleiding van een rapport van Nibud dat de financiën van de verschillende groepen in de samenleving onder de loep had genomen. Daaruit trok de gemeente de conclusie dat alleenstaande ouders het bijzonder goed hebben financieel gezien. Deze groep zou zo'n 220 euro per maand overhouden nadat alle vaste lasten betaald zijn, de boodschappen in huis, de garaderobe compleet en er ook nog iets leuks gedaan zou zijn. Dan kan de individuele inkomenstoelage wel naar 50 euro in plaats van een dikke 400 euro, moet het college gedacht hebben. Dat het Nibud met oude cijfers rekent, geen rekening houdt met het feit dat niet ieder huishouden met een laag inkomen in een huurhuis woont dat passend is bij het lage inkomen, vond het college dan weer niet boeiend. Bezuinigd moet er worden op de kostenpost sociaal domein.

Aan de andere kant bleek uit het rapport van het Nibud dat de groepen alleenstaand en samenwonend, al dan niet met kinderen, maandelijks structureel geld tekort komen. Van zo'n 60 euro tot enkele honderden euro's per maand. De groep samenwonend behoudt het structureel tekort in ieder geval tot een inkomen van zo'n 130% wettelijk minimumloon. Binnen de kaders van Zwolle Armoedevrij! zou je zeggen; de IIT van de alleenstaande ouders afpakken en dit geven aan de alleenstaanden en samenwonenden. Daar dacht het college niet aan, er moet tenslotte bezuinigd worden.

Dat zo'n wijziging doorvoeren halverwege het jaar beslist niet slim is en oneerlijk bovendien ten opzichte van de alleenstaande ouders die na 1 juli 2019 een aanvraag indienden, werd ook maar simpel aan voorbij gegaan. De herrie ontstond dan ook pas in augustus toen de eerste aanvragers na 1 juli de beschikking ontvingen. Deze verandering even communiceren met de betrokken burgers, dat was kennelijk ook niet nodig.

Kleine kanttekening hierbij: de scholierenregeling is verruimd. Zodra het kind naar de middelbare school gaat, kan er in het eerste jaar 450 euro aangevraagd worden, in de twee opvolgende jaren 375 euro. Daarna stopt het. Na het derde jaar is de middelbare school kennelijk gratis.

Bron: MER-rapport Zwolle Nibud

Utrecht

Utrecht vindt ook dat alleenstaande ouders het bijzonder goed hebben dus 50 euro individuele inkomenstoelage acht men wel voldoende om nieuwe vloerbedekking, gordijnen wasmachine of koelkast van aan te schaffen. Nu is er wel een verschil met Zwolle, de IIT gaat voor alleenstaande ouders wel flink omhoog zodra een kind 12 jaar is geworden. Van 50 euro naar 612 euro. Dit bedrag kunnen ouders jaarlijks aanvragen totdat het kind 18 is. Tevens houdt Utrecht er rekening mee dat een inkomen boven de 110% bijstandsnorm nog steeds geen vetpot is en kan men IIT aanvragen tot zo'n 130% van de geldende bijstandsnorm. Het te verkrijgen bedrag wordt dan wel lager.

Amsterdam

In Amsterdam is de IIT vastgesteld op 85 euro per persoon. Dat betekent dat samenwonenden maximaal 170 euro kunnen krijgen. Met eventuele kinderen wordt geen rekening gehouden. Als reden voor dit lage bedrag voert Amsterdam aan dat zij al heel veel armoederegelingen heeft en dat mensen daar maar aanspraak op moeten maken.

Veelal zijn dit regelingen in natura, korting op zaken waar je toch al geen geld voor had en daarvan kun je geen achterstallige rekeningen betalen, een koelkast, wasmachine of vloerbedekking voor kopen.

Hier staat tegenover dat Amsterdam wel een behoorlijk en duidelijk beleid voert ten aanzien van giften. Tot een bedrag van 1200 euro per jaar doet Amsterdam niet moeilijk. Wel even melden bij de consulent.

Rotterdam

120 euro per 12 maanden per huishouden. Wel schaart Rotterdam inkomens tot 130% van het wettelijk minimumloon onder de lage inkomens. Tevens kun je de toeslag al aanvragen als je een jaar of langer een laag inkomen hebt.

Nijmegen

Nijmegen heeft heel veel moeite, evenals sommige andere gemeenten, met het woord 'Individuele'. Indien ene partner geen recht heeft op IIT, heeft andere dat automatisch ook niet. Dat is natuurlijk vreemd als je bedenkt dat gemeenten de opdracht hebben om maatwerk te leveren.

Sommige gemeenten hebben dat als volgt opgelost: indien een der partners geen recht heeft en de andere wel, krijgt die ander de IIT toegewezen gelijk aan een alleenstaande. Dan heb je het woord 'individuele' goed begrepen.

Westerkwartier

Deze gemeente vindt het niet nodig de individuele inkomenstoelage te vermelden op haar website. Voor de informatie moet je Google vragen te zoeken naar de verordening, alwaar de volledige informatie te vinden is. De gemiddelde burger leest geen verordeningen. We zouden het ontmoedigingsbeleid kunnen noemen.

Smallingerland

Individuele inkomenstoelage of toch bijzondere bijstand? Citaat van de website:

“Had u de afgelopen 36 maanden gemiddeld een inkomen tot 115% van de bijstandsnorm? Dan kunt u 1 keer per 12 maanden een individuele inkomenstoelage aanvragen. U mag de toeslag overal voor gebruiken. U wordt niet gekort op uw uitkering en de toeslag zien we niet als inkomen. Heeft u een bijstandsuitkering? Dan krijgt u van de gemeente automatisch bericht als u in aanmerking komt voor de individuele inkomenstoelage. Lever uw aanvraag in vóórdat u kosten maakt”

Hoezo kosten maken?!?

Uit de verordening:

“De hoogte van de individuele inkomenstoelage wordt door het college vastgesteld en vastgelegd in het Besluit Bijzondere Bijstand Participatiewet.”

In het besluit Bijzondere Bijstand Participatiewet is echter niets te vinden over de hoogte van de IIT. Uiteindelijk een downloadbare folder gevonden dat dit geheim toch onthulde.

Doetinchem

Stuurt je van het kastje naar de muur. Het bestaan van de IIT wordt vermeld op de website van het Buurtplein, het aanvraagformulier moet je telefonisch aanvragen bij de gemeente, vervolgens kun je de gemeente of de buurtcoach vragen om je te helpen bij het invullen. De uitvoerende instantie heet Laborijn en de gemeente verwijst dan ook naar hun website voor meer informatie. De website van Laborijn verwijst naar de verordening alwaar de regels en de hoogte staat beschreven. Moeilijker kun je het bijna niet maken...

Den Haag

Den Haag bepaalt waar je de individuele inkomenstoelage voor moet gebruiken:

“De individuele inkomenstoelage is bedoeld als aanvulling op uw inkomen voor het doen van grote noodzakelijke uitgaven. Bijvoorbeeld om een koelkast, eettafel of bankstel te kopen.”

Zo heeft de wetgever het niet bedoeld. Maar Den Haag vond het al moeilijk de regels van de langdurigheidstoelage te volgen:

“De individuele inkomenstoelage vervangt sinds 1 januari 2015 de langdurigheidstoelage. Het belangrijkste verschil is dat de gemeente nu ook kijkt of u zich genoeg heeft ingespannen om uw inkomen te verbeteren.”

Dat moest bij de langdurigheidstoelage ook al...

De gemeente is wel realistisch naar gezinnen met minderjarige kinderen: 800 euro kun je krijgen als samenwonenden met 1 of meerdere kinderen. De alleenstaande ouder mag rekenen op 470 euro.

Gooise meren

Ja, daar wonen ook mensen met een laag inkomen. Deze gemeente houdt van controleren.

“U heeft geen uitzicht op hogere inkomsten. Wij controleren dit.”

Hoe dan?

Kerkrade

Daar moet je een afspraak maken voor de individuele inkomenstoelage en houd daarbij rekening met het volgende:

“Wat moet ik meenemen?

Het ingevulde en ondertekende aanvraagformulier

De daarin gevraagde documenten

Voeg kopieën van afschriften/transactieoverzichten van de laatste maand voor de datum aanvraag van alle rekeningen toe, waarbij de saldi per datum aanvraag leesbaar of herleidbaar moeten zijn. Indien u gebruik maakt van internetbankieren, kunt u tijdens uw afspraak inloggen en het overzicht printen. Wij gaan niet akkoord met eigen geprinte versies van het internet.”

Inloggen in het bijzijn van de ambtenaar? Niet akkoord met de eigen geprinte versies van het internet???

Wegens deze waanzinnige inbreuk op de privacy zien wij af van de aanvraag IIT. Het ontmoedigingsbeleid is een succes.

Sudwest Fryslân

Stuurt je eerst naar de belastingdienst:

“Kom je rond van een laag inkomen? Neem dan eens een kijkje bij de Belastingdienst. Er zijn namelijk verschillende soorten toeslagen en aftrekposten waar je misschien gebruik van kunt maken. Vraag je bijvoorbeeld al zorgtoeslag aan? De Belastingdienst vertelt je op welke toeslagen en aftrekposten jij recht hebt.”

Aftrekposten, daar wordt de gemeente soms heel blij van..
En dan willen ze ook nog alles van je weten:

“Kopie van je identiteitskaart of paspoort (geen rijbewijs).
Alle afschriften van al je bank- en spaarrekeningen, ook die van jouw partner en kinderen (jonger dan 18 jaar) van de laatste 3 maanden.
Bewijsstukken van jouw inkomen over de afgelopen 36 maanden (3 jaar), tenzij je eerder individuele inkomenstoeslag van ons hebt ontvangen. In dat geval voeg dan bewijsstukken bij van je inkomen over de afgelopen 12 maanden (1 jaar).
Beschikkingen belastingdienst van de afgelopen 36 maanden (3 jaar) met betrekking tot de heffingskortingen, tenzij je eerder van ons individuele inkomenstoeslag hebt ontvangen. Dan kan je volstaan met een beschikking van het laatste jaar.
Beschikking voorlopige aanslag Belastingdienst (voor en achterkant).
Bewijsstukken van je sollicitaties en/of andere activiteiten. **Heb je een vrijstelling van de arbeidsverplichtingen, dan moet je hiervan een bewijsstuk inleveren.**
Is er sprake van onroerende zaken, zoals een eigen woning? Dan stuur je ook de volgende documenten mee. Dit geldt voor zowel woningen in Nederland als in het buitenland:

Kopie van de koopakte, tenzij wij deze al hebben ontvangen.
Een kopie van de hypotheekakte, tenzij wij deze al hebben ontvangen.
Een kopie van de meest recente WOZ-beschikking van de gemeente.
Een kopie van de meest recente aanslag waterschapslasten.
Een kopie van de meest recente aanslag voor de rioolrechten.
Een kopie van het betalingsbewijs van erfpacht/grondrente.
Een kopie van de betaling van de hypotheekrente.
Een kopie van de voorlopige aanslag van de belastingdienst van het jaar waarin je de toeslag aanvraagt.
Een kopie van de nota premie opstalverzekering.
Heb je schulden? Stuur dan het volgende document mee.

Bewijsstuk van je schuldenoverzicht met de hoogte van de schuld op het moment van de aanvraag.”

Een groot gedeelte van de informatie hebben ze al of is te vinden in SUWI-net en de rechter heeft een streep gezet door het opvragen van gegevens bij de burger waar de gemeente zelf reeds de beschikking over heeft of de beschikking kan krijgen als men zich even inspant. **Dubbele informatieopvraag mag niet!**

We zullen verder maar niet gaan zeuren over het totaal misplaatste popiejopietaalgebruik op de website..

Heerlen

Houdt rekening met de kostendelersnorm. Per kostendeler in een huishouden van drie personen of meer kan er een bedrag van 228 euro per persoon worden uitgekeerd.

Almelo

Ziet de IIT als een extra bedrag om spullen van te kopen die eigenlijk niet te betalen zijn van een laag inkomen. Daarnaast gaat de gemeente ervan uit dat je wel geen werk zult hebben want je moet er wel alles aan gedaan hebben om aan werk te komen terwijl ze wel spreken van een lage uitkering of een laag loon.

Realistisch is deze gemeente ook niet: 80 euro voor een alleenstaande en 115 euro voor samenwonenden. Dat wordt niks met het vervangen van de koelkast, bankstel of gordijnen.

Oss

De eerste voorwaarde waar je volgens deze gemeente aan moet voldoen:

“U lééft minimaal drie jaar van een laag inkomen.”

Correct, als je dood bent, krijg je het niet...

Verder waren de bedragen van de IIT niet te vinden op de website. We hebben er een telefoontje aan gewaagd en via de afdeling werk en inkomen doorverbonden naar het hoofd beleidszaken. Deze voorzag ons heel vriendelijk van de gevraagde informatie. De communicatie op de website is niet best maar aan de telefoon gaat het heel goed.

Eindhoven

Weet niet dat de individuele inkomenstoelage voor mensen tussen de 21 en de AOW-leeftijd bedoeld is en houdt vast aan 23 jaar of ouder. Daarnaast is een papieren aanvraagformulier niet meer te downloaden. De aanvraag dient per DigiD te gebeuren. De digibeten worden verwezen naar hun eigen netwerk of mogen een onafhankelijk cliëntondersteuner kiezen uit de lijst.

Tilburg

Ofschoon je langer dan 5 jaar moet rondkomen van een laag inkomen, deze gemeente is wel gul. De bedragen voor alledrie de groepen zijn redelijk hoog en als je samenwonend bent met 1 of meerdere kinderen boven de 11 jaar kun je een dikke 800 euro tegemoet zien. Dat is toch wel een bedrag waar je iets mee kunt.

Daarnaast stuurt de gemeente je jaarlijks een brief als je al eens individuele inkomenstoelage hebt ontvangen zodat je niet vergeet het weer aan te vragen.

Montferland

Deze gemeente is gestopt met het bijwerken van de website in 2017. Jammer voor de burgers aldaar; ga maar zoeken naar verordeningen en besluiten.

Oost Gelre

Wat een gulle gemeente! Alleenstaanden ruim 500 euro, alleenstaande ouders ruim 600 euro en samenwonenden bijna 800 euro.

Met zo'n bedrag kun je gaan voor een AA+ energiezuinige koelkast of wasmachine.

Lochem

De enige gemeente in ons onderzoek dat de suggestie deed iets leuks te gaan doen met de individuele inkomenstoelage!

INDIVIDUELE INKOMENSTOESLAG, DE CIJFERS

Overzichtstabel van alle onderzochte gemeenten hoe zij de individuele inkomensloeslag toebedelen aan de verschillende groepen. De groene balken geven aan welke gemeenten iets bijzonders doen voor bijvoorbeeld gezinnen met kinderen.

De gemeente Utrecht is van mening dat ook gezinnen moeten rondkomen van een

Tabel 1.0 Totaaloverzicht

Gemeenten	Alleenstaande	Alleenstaande Ouder	Alleenstaande Ouder 1 kind	Alleenstaande Ouder 2 kinderen	Alleenstaande Ouder kinderen tot 12 jaar	Alleenstaande Ouder kinderen tot 18 jaar
Alkmaar	391	496				
Almelo	80	105				
Almere	396	505				
Amstelveen	397	497				
Amsterdam	85	85				
Apeldoorn	341	436				
Bergen op Zoom	340	340				
Boxmeer	407	522				
Breda	250	350				
Capelle aan den IJssel	413	513		563		
Delft	360	585				
Delfzijl	380	480				
Den Bosch	374	478				
Den Haag	360	470				
Doesburg	401	511				
Doetinchem	378	483				
Dronten	250	500				
Eindhoven	510	615				
Goeree-Overflakkee	413	516				
Gouda	436	486		536		
Groningen	399	510				
Heerlen	374	431				
Hoeksewaard	396	504				
Kampen	385	485				
Kerkrade	378	436				
Lochem	388	491				
Montferland	350	450				
Nijmegen	355	450				
Oost Gelre	512	628				
Oss	406	520				
Oude IJsselstreek	364	437				
Raalte	400	515				
Roosendaal	404	514				
Rotterdam	120	120				
Smallingerland	375	375				
Sudwest Fryslân	400	400				
Stadskanaal	390	557				
Stichtse vecht	382	462		542		
Tilburg	400	516				
Urk	384	490				
Utrecht*	225	50*			50	612
Veldhoven	375	500				
Waadhoeke	247	318				
Waddinxveen	377	486				
Westerkwartier	405	515				
Westerwolde	413	413				
Zevenaar	355	505				
Zoetermeer	421	504				
Zutphen	399	503				
Zwolle	368	50				

inkomen boven de gestelde norm toch in aanmerking moeten kunnen komen voor een extraatje binnen de kaders van de bestrijding van kinderarmoede. Dan is het wel bijzonder dat de alleenstaande ouder er, evenals in Zwolle bijzonder bekaaid vanaf komt met 50 euro. Op de volgende pagina's andere tabellen die eigenlijk voor zich spreken. Op enkele plekken staat een vraagteken, deze gegevens waren niet vindbaar en/of opvraagbaar.

Samenwonend	Samenwonend met kinderen	Samenwonend met kinderen 1 kind	Samenwonend met kinderen 2 kinderen	Samenwonend met kinderen tot 12 jr.	Samenwonend met kinderen tot 17 jr.	Samenwonend met kinderen tot 18 jr. < € 25.276,-	Samenwonend met kinderen tot 18 jr. < € 29.970,-
551							
115							
563							
567							
170							
486							
484							
580							
350							
589							
500	635						
540							
533							
600		800					
567							
537							
350		500					
671							
589							
654		704	754				
569							
530							
558							
540							
536							
542							
500							
500							
791							
579							
520							
572							
575							
120							
450							
400							
557							
495		575	655				
572				572	812		
542							
575				575		815	408
550							
353							
541							
578							
589							
505							
629							
560							
524							

Tabel 1.1 Overzicht aantal jaren laag inkomen en wat dan een laag inkomen is.

Gemeenten	Na hoeveel jaar	tot welk percentage bijstandsnorm
Alkmaar	5	101
Almelo	?	?
Almere	5	?
Amstelveen	3	110
Amsterdam	3	?
Apeldoorn	3	?
Bergen op Zoom	?	110
Boxmeer	?	?
Breda	3	?
Capelle aan den IJssel	5	100
Delft	5	105
Delfzijl	5	?
Den Bosch	3	?
Den Haag	3	110
Doesburg	3	110
Doetinchem	3	100
Dronten	3	110
Eindhoven	5	100
Goeree-Overflakkee	3	110
Gouda	3	101
Groningen	5	100
Heerlen	3	100
Hoeksewaard	3	100
Kampen	3	100
Kerkrade	3	100
Lochem	3	?
Montferland	3	105
Nijmegen	3	110
Oost Gelre	3	100
Oss	3	120
Oude IJsselstreek	?	110
Raalte	3	110
Roosendaal	3	105
Rotterdam	1	130 WML
Smallingerland	3	115
Sudwest Fryslân	3	105
Stadskanaal	3	110
Stichtse vecht	3	110
Tilburg	5	110
Urk	3	100
Utrecht	?	?
Veldhoven	3	110
Waadhoeke	3	105
Waddinxveen	3	130
Westerkwartier	3	120
Westerwolde	3	110
Zevenaar	1	110
Zoetermeer	3	100
Zutphen	3	105
Zwolle	3	110

Tabel 1.2 In welke gemeente kun je het beste gaan wonen als arme alleenstaande.

Gemeenten	Alleenstaande
Almelo	80
Amsterdam	85
Rotterdam	120
Utrecht	225
Waadhoeke	247
Breda	250
Dronten	250
Bergen op Zoom	340
Apeldoorn	341
Montferland	350
Nijmegen	355
Zevenaar	355
Delft	360
Den Haag	360
Oude IJsselstreek	364
Zwolle	368
Den Bosch	374
Heerlen	374
Smallingerland	375
Veldhoven	375
Waddinxveen	377
Doetinchem	378
Kerkrade	378
Delfzijl	380
Stichtse vecht	382
Urk	384
Kampen	385
Lochem	388
Stadskanaal	390
Alkmaar	391
Almere	396
Hoeksewaard	396
Amstelveen	397
Groningen	399
Zutphen	399
Raalte	400
Sudwest Fryslân	400
Tilburg	400
Doesburg	401
Roosendaal	404
Westerkwartier	405
Oss	406
Boxmeer	407
Capelle aan den IJssel	413
Goeree-Overflakkee	413
Westerwolde	413
Zoetermeer	421
Gouda	436
Eindhoven	510
Oost Gelre	512

Tabel 1.3 Waar kun je het beste gaan wonen als stel met een laag inkomen?

Gemeenten	Samenwonend
Almelo	115
Rotterdam	120
Amsterdam	170
Breda	350
Dronten	350
Waadhoeke	353
Sudwest Fryslân	400
Smallingerland	450
Bergen op Zoom	484
Apeldoorn	486
Stichtse vecht	495
Delft	500
Montferland	500
Nijmegen	500
Zevenaar	505
Oude IJsselstreek	520
Zwolle	524
Heerlen	530
Den Bosch	533
Kerkrade	536
Doetinchem	537
Delfzijl	540
Kampen	540
Waddinxveen	541
Lochem	542
Urk	542
Veldhoven	550
Alkmaar	551
Stadskanaal	557
Hoeksewaard	558
Zutphen	560
Almere	563
Amstelveen	567
Doesburg	567
Groningen	569
Raalte	572
Tilburg	572
Roosendaal	575
Utrecht	575
Westerkwartier	578
Oss	579
Boxmeer	580
Capelle aan den IJssel	589
Goeree-Overflakkee	589
Westerwolde	589
Den Haag	600
Zoetermeer	629
Gouda	654
Eindhoven	671
Oost Gelre	791

Tabel 1.4 Waar te gaan wonen als alleenstaande ouder? In sommige gemeenten is het aantal kinderen ook van belang voor de hoogte van de IIT.

Gemeenten	Alleenstaande Ouder (totaal) en 1 kind	Gemeenten	Alleenstaande Ouder 2 kinderen
Utrecht *	50	Utrecht *	50
Zwolle	50	Zwolle	50
Amsterdam	85	Amsterdam	85
Almelo	105	Almelo	105
Rotterdam	120	Rotterdam	120
Waadhoeke	318	Waadhoeke	318
Bergen op Zoom	340	Bergen op Zoom	340
Breda	350	Breda	350
Smallingerland	375	Smallingerland	375
Sudwest Fryslân	400	Sudwest Fryslân	400
Westerwolde	413	Westerwolde	413
Heerlen	431	Heerlen	431
Apeldoorn	436	Apeldoorn	436
Kerkrade	436	Kerkrade	436
Oude IJsselstreek	437	Oude IJsselstreek	437
Montferland	450	Montferland	450
Nijmegen	450	Nijmegen	450
Stichtse vecht	462	Den Haag	470
Den Haag	470	Den Bosch	478
Den Bosch	478	Delfzijl	480
Delfzijl	480	Doetinchem	483
Doetinchem	483	Kampen	485
Kampen	485	Waddinxveen	486
Gouda	486	Urk	490
Waddinxveen	486	Lochem	491
Urk	490	Alkmaar	496
Lochem	491	Amstelveen	497
Alkmaar	496	Dronten	500
Amstelveen	497	Veldhoven	500
Dronten	500	Zutphen	503
Veldhoven	500	Hoeksewaard	504
Zutphen	503	Zoetermeer	504
Hoeksewaard	504	Almere	505
Zoetermeer	504	Zevenaar	505
Almere	505	Groningen	510
Zevenaar	505	Doesburg	511
Groningen	510	Roosendaal	514
Doesburg	511	Raalte	515
Capelle aan den IJssel	513	Westerkwartier	515
Roosendaal	514	Goeree-Overflakkee	516
Raalte	515	Tilburg	516
Westerkwartier	515	Oss	520
Goeree-Overflakkee	516	Boxmeer	522
Tilburg	516	Gouda	536
Oss	520	Stichtse vecht	542
Boxmeer	522	Stadskanaal	557
Stadskanaal	557	Capelle aan den IJssel	563
Delft	585	Delft	585
Eindhoven	615	Eindhoven	615
Oost Gelre	628	Oost Gelre	628

Tabel 1.5 Samenwonenden al dan niet met 1 of meerdere kinderen. In enkele gemeenten is de leeftijd van het kind van belang.

Gemeenten	Samenwonend	Samenwonend met kinderen	Samenwonend met kinderen 1 kind	Samenwonend met kinderen 2 kinderen	Samenwonend met kinderen tot 12 jr.	Samenwonend met kinderen tot 17 jr.
Alkmaar	551					
Almelo	115					
Almere	563					
Amstelveen	567					
Amsterdam	170					
Apeldoorn	486					
Bergen op Zoom	484					
Boxmeer	580					
Breda	350					
Capelle aan den IJssel	589					
Delft	500	635				
Delfzijl	540					
Den Bosch	533					
Den Haag	600		800			
Doesburg	567					
Doetinchem	537					
Dronten	350		500			
Eindhoven	671					
Goeree-Overflakkee	589					
Gouda	654		704	754		
Groningen	569					
Heerlen	265					
Hoeksewaard	558					
Kampen	540					
Kerkrade	536					
Lochem	542					
Montferland	500					
Nijmegen	500					
Oost Gelre	791					
Oss	579					
Oude IJsselstreek	520					
Raalte	572					
Roosendaal	575					
Rotterdam	120					
Smallerland	450					
Sudwest Fryslân	400					
Stadskanaal	557					
Stichtse vecht	495		575	655		
Tilburg	572				572	812
Urk	542					
Utrecht*	575				575	
Veldhoven	550					
Waadhoeke	353					
Waddinxveen	541					
Westerkwartier	578					
Westerwolde	589					
Zevenaar	505					
Zoetermeer	629					
Zutphen	560					
Zwolle	524					

Tabel 1.6 Het verschil tussen alleenstaand en samenwonend.

Gemeenten	Alleenstaande	Samenwonend	Vershil
Rotterdam	120	120	0
Sudwest Fryslân	400	400	0
Almelo	80	115	35
Smallingerland	375	450	75
Amsterdam	85	170	85
Breda	250	350	100
Dronten	250	350	100
Waadhoeke	247	353	106
Stichtse vecht	382	495	113
Delft	360	500	140
Bergen op Zoom	340	484	144
Apeldoorn	341	486	145
Nijmegen	355	500	145
Montferland	350	500	150
Zevenaar	355	505	150
Lochem	388	542	154
Kampen	385	540	155
Oude IJsselstreek	364	520	156
Zwolle	368	524	156
Heerlen	374	530	156
Kerkrade	378	536	158
Urk	384	542	158
Den Bosch	374	533	159
Doetinchem	378	537	159
Delfzijl	380	540	160
Alkmaar	391	551	160
Zutphen	399	560	161
Eindhoven	510	671	161
Hoeksewaard	396	558	162
Waddinxveen	377	541	164
Doesburg	401	567	166
Stadskanaal	390	557	167
Almere	396	563	167
Amstelveen	397	567	170
Groningen	399	569	170
Roosendaal	404	575	171
Raalte	400	572	172
Tilburg	400	572	172
Westerkwartier	405	578	173
Oss	406	579	173
Boxmeer	407	580	173
Veldhoven	375	550	175
Capelle aan den IJssel	413	589	176
Goeree-Overflakkee	413	589	176
Westerwolde	413	589	176
Zoetermeer	421	629	208
Gouda	436	654	218
Den Haag	360	600	240
Oost Gelre	512	791	279
Utrecht	225	575	350

Tabel 1.7 Verschil tussen alleenstaand ouder en samenwonende ouders.

Gemeenten	Alleenstaande ouder	Samenwonende ouders	Verschil
Rotterdam	120	120	0
Breda	350	350	0
Sudwest Fryslân	400	400	0
Dronten	500	500	0
Zevenaar	505	505	0
Stadskanaal	557	557	0
Almelo	105	115	10
Waadhoeke	318	353	35
Apeldoorn	436	486	50
Montferland	450	500	50
Nijmegen	450	500	50
Veldhoven	500	550	50
Delft	585	635	50
Lochem	491	542	51
Urk	490	542	52
Doetinchem	483	537	54
Hoeksewaard	504	558	54
Den Bosch	478	533	55
Kampen	485	540	55
Waddinxveen	486	541	55
Alkmaar	496	551	55
Doesburg	511	567	56
Tilburg	516	572	56
Eindhoven	615	671	56
Zutphen	503	560	57
Raalte	515	572	57
Almere	505	563	58
Boxmeer	522	580	58
Groningen	510	569	59
Oss	520	579	59
Delfzijl	480	540	60
Roosendaal	514	575	61
Westerkwartier	515	578	63
Amstelveen	497	567	70
Goeree-Overflakkee	516	589	73
Smallingerland	375	450	75
Capelle aan den IJssel	513	589	76
Oude IJsselstreek	437	520	83
Amsterdam	85	170	85
Heerlen	431	530	99
Kerkrade	436	536	100
Stichtse vecht	462	575	113
Zoetermeer	504	629	125
Bergen op Zoom	340	484	144
Oost Gelre	628	791	163
Westerwolde	413	589	176
Gouda	486	704	218
Den Haag	470	800	330
Zwolle	50	524	474
Utrecht*	50	575	525

Tabel 1.8 Verschil alleenstaande en alleenstaande ouder. In Zwolle is het verschil wel erg groot in het nadeel van de alleenstaande ouder.

Gemeenten	Alleenstaande	Alleenstaande Ouder	Verschil
Zwolle	368	50	-318
Utrecht*	225	50	-175
Amsterdam	85	85	0
Rotterdam	120	120	0
Bergen op Zoom	340	340	0
Smallingerland	375	375	0
Sudwest Fryslân	400	400	0
Westerwolde	413	413	0
Almelo	80	105	25
Gouda	436	486	50
Heerlen	374	431	57
Kerkrade	378	436	58
Waadhoeke	247	318	71
Oude IJsselstreek	364	437	73
Stichtse vecht	382	462	80
Zoetermeer	421	504	83
Apeldoorn	341	436	95
Nijmegen	355	450	95
Breda	250	350	100
Montferland	350	450	100
Delfzijl	380	480	100
Kampen	385	485	100
Amstelveen	397	497	100
Capelle aan den IJssel	413	513	100
Lochem	388	491	103
Goeree-Overflakkee	413	516	103
Den Bosch	374	478	104
Zutphen	399	503	104
Doetinchem	378	483	105
Alkmaar	391	496	105
Eindhoven	510	615	105
Urk	384	490	106
Hoeksewaard	396	504	108
Waddinxveen	377	486	109
Almere	396	505	109
Den Haag	360	470	110
Doesburg	401	511	110
Roosendaal	404	514	110
Westerkwartier	405	515	110
Groningen	399	510	111
Oss	406	520	114
Raalte	400	515	115
Boxmeer	407	522	115
Tilburg	400	516	116
Oost Gelre	512	628	116
Veldhoven	375	500	125
Zevenaar	355	505	150
Stadskanaal	390	557	167
Delft	360	585	225
Dronten	250	500	250

OVER DE SCHUTTING

De laatste 15 jaar is het leven in Nederland een stuk duurder geworden, met name de zorgkosten en het wonen is flink in prijs omhoog gegaan terwijl voornamelijk de lage inkomens achterbleven. Enkel de jaarlijkse indexering die de werkelijk gestegen kosten niet kon compenseren. Steeds meer mensen kwamen in de financiële problemen, de schulden liepen op, steeds meer kinderen zonder ontbijt of lunch naar school.

De overheid trok zich steeds verder terug, gemeenten moesten het maar oplossen want de gemeente staat tenslotte veel dichterbij haar burgers dan de landelijke overheid. Geheel onlogisch is deze gedachtegang natuurlijk niet maar gemeenten kregen er niet een extra flinke zak geld bij. Als er al extra geld werd vrijgemaakt, werd dit niet geoormerkt. De zogenaamde Klijnsmagelden zijn hier een mooi voorbeeld van. Bedoeld voor bestrijding van kinderarmoede, in de praktijk is het grootste gedeelte verdwenen in de pot Algemene Middelen van de gemeente zodat het beschikbaar werd voor bijvoorbeeld wethouderprestigeprojecten zoals leuke parkeergarages, gevaarlijke verkeerspleinen, mislukte verbouwingen van binnensteden en lelijke kunstwerken waar geen burger op zit te wachten.

Ondertussen kreeg de burger met een laag inkomen het steeds moeilijker. Tot diverse welzijnsorganisaties en burgers drong het door dat er iets moest gebeuren en de eerste stichting voor het bestrijden van armoedesymptomen zag het levenslicht. Inmiddels is het aantal organisaties en stichtingen dat zich bezig houdt met de zogenaamde armoedebestrijding niet meer te tellen. Een aantal zijn landelijk gegroeid zoals stichting Voedselbank, stichting Leergeld, het Jeugdsportfonds etc.

Deze stichtingen doen goed werk, daarover geen discussie, maar we moeten ervan af. Oorspronkelijk waren al deze stichtingen er gekomen om overbodig te worden. Een tijdelijke oplossing voor een tijdelijk probleem, dat had het moeten zijn maar niets is echter minder waar. We zien nu dat het plakken van pleisters op slagaderlijke bloeding niets helpt en toch kunnen we niet meer zonder.

We zien nu dat gemeenten al dit soort organisaties als voorliggende voorziening zijn gaan beschouwen en als reden aangrijpen om de bijzondere bijstand en ook de individuele inkomenstoelage te verminderen.

Gemeenten gaan er echter wel aan voorbij dat deze stichtingen afhankelijk zijn van donaties en subsidies. Krijgen ze deze niet, is de pot leeg en vist de aanvrager achter het net. Stichting Leergeld kan dan domweg niet de schoolboeken betalen, het jeugdsportfonds kan niet de contributie voor een sportclub vergoeden met als gevolg dat kinderen niet meer op sport kunnen en naar school gaan zonder boeken schiet ook niet op. Een aanvraag bijzondere bijstand loopt vast; dit zijn voorzienbare kosten en had je voor moeten reserveren.

Als we het MER-rapport van het Nibud voor Zwolle er nog eens bij pakken, kunnen we zien dat het voor de meeste gezinnen, ongeacht de samenstelling, vrijwel onmogelijk is te reserveren voor mogelijke kosten in de toekomst. Zij gaan al kopje onder in het heden of zijn nog bezig met het afbetalen van het verleden.

Ongelijkheid

De decentralisaties brachten ongelijkheid met zich mee: je adres is leidend geworden in de mate van mogelijkheden voor hulp en ondersteuning. Dat is ook duidelijk zichtbaar in de tabellen van de individuele inkomenstoelage. Daarnaast zijn veel stichtingen en organisaties wel landelijk te vinden maar je kunt niet spreken van een landelijke dekking. Stichting Leergeld is niet in alle gemeenten beschikbaar omdat men afhankelijk is van welwillende burgers die deze kar willen trekken. En uiteraard van de subsidies en donaties.

Gemeenten zijn meestal niet zo genereus als het gaat om bijdragen aan de initiatieven voor armoedebestrijding.

Verder zien we ook dat armoedebestrijding voornamelijk is gericht op kinderen. De alleenstaande en de samenwonenden zonder kinderen komen meestal nergens voor in aanmerking behalve de individuele inkomenstoeslag en soms een Meedoen-regeling als zoiets in hun gemeente bestaat. Wellicht heeft dat te maken met het feit dat kinderen in armoede flink tot de verbeelding spreekt en daardoor kan rekenen op meer steun en donaties.

Hierdoor ontstaat er wel een nog grotere ongelijkheid tussen burgers. Wel of geen kinderen, het is niet altijd een keuze.

Wil je de ongelijkheid in besteedbaar inkomen tussen alleenstaand ouder en alleenstaand/samenwonend (met of zonder kinderen) opheffen, kun je als gemeente niet volstaan met het verlagen van de IIT voor alleenstaand ouders. Zeker niet als je beleid voert ter bestrijding van de kinderarmoede. Je zult de IIT voor alleenstaanden en samenwonenden flink moeten verhogen!

Rekenkunsten van het Nibud

Onze landelijke budgetcoach het Nibud heeft enkele rekentools voor consumenten waarmee zij kunnen berekenen hoeveel hun inkomen te laag is voor de verplichte vaste lasten. Wij vinden dat het Nibud wel erg optimistisch is over de huurprijzen in dit land. het Nibud vindt in principe dat wonen niet meer zou mogen kosten dan een derde van het netto maandinkomen van een huishouden maar in de praktijk zijn de woonkosten van huishoudens op het sociaal minimum minstens 50% van het totaal inkomen inclusief de toeslagen. Dit gaat zeker op voor alleenstaanden zonder kinderen en ook, zij het in iets mindere mate, voor samenwonenden, al dan niet met kinderen.

Tevens gaat het Nibud ervan uit dat het passend toewijzen zijn vruchten heeft afgeworpen en niemand meer negatief scheef woont. Dus een alleenstaande betaalt maximaal 597 euro per maand aan huur en een meerpersoonshuishouden maximaal 640 euro. In de praktijk ligt dit toch echt anders. Een kale huur van 700 euro of meer is volkomen normaal tegenwoordig. Met de huidige woningnood zal dat ook beslist niet minder worden. De duurzame energiezuinige hypergeïsoleerde gasvrije huurwoning is voorzien van een warmtepomp en deze stroomvreter slurpt zo'n 4000 kwh per jaar aan stroom op. Daar komt nog het stroomgebruik van het huishouden zelf nog bij. Dat levert een energierekening op die met een laag inkomen niet te betalen is. Zonnepanelen? Ja, leuk. Extra servicekosten van zo'n 75 euro per maand voor de zonnepanelen, bovenop de externe huur voor de warmtepomp. Deze kosten tellen niet mee voor de berekening van de huurtoeslag dus op te hoesten uit de eigen portemonnee.

Rapporten van het Nibud laten ook zien dat de groepen alleenstaanden en samenwonenden, al dan niet met kinderen, structureel per maand tekort komen op bijstandsniveau. Samenwonenden zelfs tot 130% van het wettelijk minimumloon voordat ze in de groene cijfers komen. De alleenstaande ouder lijkt voldoende inkomen te hebben, mits hij/zij niet negatief scheef woont! Dan kan men wel in aanmerking komen voor de voedselbank

De woonlasten zijn dus voor mensen met een laag inkomen verreweg de grootste kostenpost waardoor andere rekeningen weleens blijven liggen, laat staan dat er geld is om een iets leuks te gaan doen of kleding te kopen van betere kwaliteit dan het Primark-bloesje. Het jaarlijkse extraatje individuele inkomenstoeslag is niet alleen heel welkom, het is in heel veel huishoudportemonnees noodzakelijk! Het armoedebeleid met allerlei kortingspassen en vergoedingen in natura, lief bedoeld maar dat helpt niet om het gat in het huishoudboekje te dichten.

IIT, INDIVIDUEEL OF TOCH NIET?

De naam individuele inkomenstoelage doet vermoeden dat het een individuele toeslag is, toegespitst op de persoonlijke omstandigheden van de aanvrager. Hoe kan het dan zijn dat het categoriaal wordt toegekend?

Veel gemeenten vinden dat samenwonenden samen recht moeten hebben en ieder apart ook recht moeten hebben. Als een der partners geen recht heeft op de IIT, krijgt de ander het ook niet. Het goede nieuws is dat niet alle gemeenten er zo tegenaan kijken. Indien een der partners geen recht heeft, krijgt de ander wel de IIT toegekend naar de norm voor een alleenstaande of alleenstaande ouder. Dat lijkt ons heel correct, hulde!

In de memorie van toelichting wordt meermaals gerefereerd aan maatwerk maar wat dat maatwerk dan precies inhoudt, wordt niet beschreven. In ieder geval zou het volgens ons zo moeten zijn dat het recht op de IIT per persoon bekeken moet worden.

Dan zou er ook gekeken moeten worden naar de persoonlijke omstandigheden in de zin van hoogte huur, verplichte vaste lasten, zorgkosten, kinderen etc.

In de praktijk is dit ondoenlijk, al levert het natuurlijk wel flink wat werkgelegenheid op maar kostenverlagend is het dan beslist niet.

Individueel maar geen persoonlijk maatwerk

Laat het persoonlijke maatwerk maar zitten. Verschillende categorieën werkt in de praktijk redelijk. Maar je zou ook voor het systeem van de gemeente Heerlen kunnen kiezen, bij meerdere kostendelers een bedrag toekennen per persoon gebaseerd op de kostdelersnorm. Er zijn ook enkele gemeenten die een bedrag toekennen per kind, ook dit valt onder de meest eerlijke mogelijkheid.

WSNP en vrijlating inkomsten (artikel 31 lid 2 sub n)

Voor mensen in de WSNP is de IIT het enige extraatje in het jaar dat vrijgelaten wordt. Sommige gemeenten maken het over aan de bewindvoerder en dat betekent wel dat het van het humeur van de bewindvoerder afhangt of de betrokkene in de WSNP het wel of niet krijgt als vrij te besteden bedrag binnen het vrij te laten bedrag.

Mensen in de bijstand die gebruik maken van de vrijlating van 25% van inkomsten uit werk, hetgeen kan oplopen tot ruim 1200 euro netto, komen bij de meeste gemeenten boven de norm van recht op IIT waardoor zij het recht op IIT verliezen. Dat is jammer want het netto jaarinkomen wordt niet direct hoger door de vrijlating vanwege met name de verlaging van de huurtoeslag doordat het bruto jaarinkomen hoger wordt dan de bijstandsnorm.

Terug naar 'vroeger'

Oorspronkelijk was de langdurigheidstoelage een berekening gebaseerd op het verschil tussen de kale AOW en de bijstandsnorm voor samenwonenden en daaruit rolde een bedrag. Dat bedrag vormde de basis: samenwonenden kregen 100% van dat bedrag, alleenstaande ouders 90% en alleenstaanden 70%. Hetzelfde systeem als de vaststelling voor de hoogte van de bijstand vóór het jaar 2015, voordat het kindgebonden budget werd verhoogd en de alleenstaande oudertoelage werd afgeschaft.

Wat ons betreft wordt deze wijze van berekening hoogte individuele inkomenstoelage weer ingevoerd zodat het niet meer uitmaakt in welke gemeente je woont.

GELIJKHEIDSBEGINSEL

**JE MOET WEL MET Z'N ALLEN OP
HETZELFDE ADRES WONEN**

EEN CONCLUSIE

We moeten van de individuele inkomensvoet af maar we kunnen er nog niet van af zolang andere problemen in het huidige stelsel en samenleving nog niet zijn opgelost. Denk daarbij aan de veel te hoge huren, veroorzaakt door de woningnood. Het toeslagenstelsel waardoor werken en dus meer inkomen vergaren voor bepaalde groepen netto niet loont. Het steeds duurder worden van de boodschappen en de verplichte vaste lasten, het achterblijven van het inkomen waardoor het steeds moeilijker wordt het hoofd boven water te houden.

De individuele inkomensvoet moet dus blijven maar de hoogte ervan moet landelijk vastgesteld worden, rekening houdend met de samenstelling van de huishoudens en eventuele kostendelersnorm. Daarnaast een realistisch bedrag waarmee een huishouden ook iets kan, bijvoorbeeld een nieuwe kwaliteits wasmachine in plaats van het zoveelste onzekere tweedehandsje van de kringloopwinkel. Of eindelijk even eruit voor de broodnodige ontspanning. Rondkomen van een laag inkomen is keihard werken en bijzonder stressvol.

Laat de eis Geen Zicht op Inkomensverbetering los. In onze huidige arbeidsmarkt is het verbeteren van je inkomen vrijwel onmogelijk, ook als je geen arbeidsbeperking hebt. Daarnaast is het bijna niet te bepalen wanneer je wel of geen zicht hebt op inkomensverbetering. Die ene sollicitatie kan een bruto jaarinkomen van 80.000 euro opleveren of je blijft op bijstandsniveau hangen omdat je de baan toch niet hebt gekregen.

De IIT is een doekje voor de bloeding die is ontstaan in het verleden door lang van een laag inkomen te moeten rondkomen; die ene onvoorziene rekening kan nu wel betaald worden.

Gemeenten, vraag niet zoveel informatie op aan de burger. Het merendeel van de burgers weet niet van het bestaan van de IIT of ze zitten met hun inkomen boven de gestelde norm. Het bedrag van de IIT is te laag om fraude-interessant te zijn dus bankafschriften van 3 jaar opvragen is waanzin. Belastingaanslagen over 3 jaar opvragen? Kijk in SUWI-net, daar staat het allemaal in. Voor een aanvrager die al een bijstandsuitkering ontvangt, hoef je helemaal geen extra gegevens op te vragen want die heb je als gemeente al. Wil je dat toch, combineer het dan maar met een rechtmatigheidsonderzoek waarbij je ook de sollicitatie-activiteiten opvraagt maar val de burger niet lastig als je als gemeente geen zin hebt om je werk te doen.

Als je als gemeente een ontmoedigingsbeleid voert, prima maar zeg dat dan. Heb je allerlei regelingen voor burgers in armoede, vermeld dat dan.

De vragen:

Wat voor gemeente wil je zijn?

Wat voor landelijke overheid wil je zijn?

Tot slot

Als we, om te beginnen, de laagste inkomens zodanig zouden verhogen dat we de individuele inkomensvoet, kwietschelding gemeentelijke belastingen, kwietschelding waterschapsbelastingen kunnen afschaffen. Wat zou dit aan besparingen op de kosten van het ambtelijk apparaat opleveren?

Wel de grenzen van de toeslagen opschuiven en vooral geleidelijk afbouwen, anders schiet de burger er nog niks mee op.

Een bloemetje op tafel hoort erbij, aldus Marga Klompé.

INDIVIDUELE INKOMENSTOESLAG

**KAN IEMAND NU DIE GLAZEN BOL
VAN DE AMBTENAAR AFPAKKEN?**

1815 JD ALKMAAR

1011 PN AMSTERDAM

5211 HH 'S-HERTOGENBOSCH

5038 CB TILBURG

6461 EC KERKRADE

5341 GM OSS

1182 JR AMSTELVEEN

1315 HR ALMERE

6942 GK DIDAM

9934 EA DELFZIJL

7607 EW ALMELO

9501 SZ STADSKANAAL

7300 ES APELDOORN

5611 EM EINDHOVEN

9203 RM DRACHTEN

9200 LA OUD-BEIJERLAND

4600 AA BERGEN OP ZOOM

3241 LB MIDDELHARNIS

3011 AD ROTTERDAM

5831 JX BOXMEER

6511 PP NIJMEGEN

4800 RH BREDA

8601 CR SNEEK

2903 AR CAPELLE AAN DEN IJSSEL

7131 BJ LICHTENVOORDE

2600 ME DELFT

8017 JZ ZWOLLE

5501 KA VELDHOVEN

2803 PG GOUDA

3601 GR MAARSSEN

9712 HW GRONINGEN

8801 PA FRANEKER

4701 NK ROOSENDAAL

8321 GT URK

2511 CL DEN HAAG

6981 BH DOESBURG

7001 EW DOETINCHEM

8251 ER DRONTEN

7241 CR LOCHEM

8261 DD KAMPEN

8101 AC RAALTE

7081 BN GENDRINGEN

9351 BJ LEEK (WESTERKWARTIER)

3521 AZ UTRECHT

2711 EC ZOETERMEER

7201 DN ZUTPHEN

6411 HP HEERLEN

6901 AA ZEVENAAR

9698 AE WEDDE

2741 HS WADDINXVEEN

COLOFON

Frankhuis & Twistvliet

Ravelijnstraat 3

8043 PV Zwolle

Telefoon: 06-455 26 711

www.frankhuisentwistvliet.nl

info@frankhuisentwistvliet.nl

Stichting Durfhuis (ANBI)

www.durfhuis.nl

info@durfhuis.nl

Auteurs

Peter Kamp

Doree Colenbrander

Redactie

Frankhuis & Twistvliet in samenwerking met Durfhuis denktank.

Vormgeving

ViVaPix

Beeldcredits

Pixabay

Bewerking: ViVaPix

DISCLAIMER

Ondanks de constante zorg en aandacht die Frankhuis & Twistvliet aan de samenstelling van deze uitgave besteedt, is het mogelijk dat informatie die in deze werkwijzer wordt gepubliceerd onvolledig of onjuist is.

De informatie op <http://www.frankhuisentwistvliet.nl/> wordt regelmatig aangevuld en eventuele wijzigingen kunnen te allen tijde met onmiddellijke ingang en zonder enige kennisgeving worden aangebracht.

Een derde mag geen auteursrechtelijk beschermde werken of andere in deze uitgave vermelde informatie openbaar maken of verveelvoudigen zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Frankhuis & Twistvliet (ook niet via een eigen netwerk).

Frankhuis & Twistvliet kan er niet voor instaan dat de informatie in deze uitgave geschikt is voor het doel waarvoor deze door u wordt geraadpleegd. Alle informatie wordt aangeboden in de staat waarin deze zich feitelijk bevindt en zonder enige (impliciete) garantie of waarborg ten aanzien van haar deugdelijkheid en geschiktheid voor een bepaald doel of anderszins.

Frankhuis & Twistvliet sluiten alle aansprakelijkheid uit voor enigerlei directe of indirecte schade, van welke aard dan ook, die voortvloeit uit of in enig opzicht verband houdt met het gebruik van de werkwijzer, het gebruik van informatie die door middel van deze werkwijzer is verkregen.

COPYRIGHT © 2019 FRANKHUIS & TWISTVLIET